

УДК 378.013.42:316.77-057.874-054.6

ФУНКЦІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРОЄКТУВАННЯ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Панасенко Елліна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології, Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет».

ORCID: 0000-0002-6787-0129

E-mail: ellinapanasenko@ukr.net

Слущкий Ярослав, кандидат педагогічних наук, викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін, Донбаський державний коледж технологій та управління.

ORCID: 0000-0002-5328-7274

E-mail: yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

У статті представлено характеристику стратегічних функцій системи соціально-педагогічного супроводу іноземного студента, а саме: прогностичної та проєктувальної. Розглянуто особливості проведення прогнозування під час адаптаційного процесу, які полягають у висвітленні всього спектру можливих дій і потенційних проблемних ситуацій. Схарактеризовано значущість проєктувальної функції у вибудовуванні іноземним студентом алгоритму послідовності своїх дій під час міжособистісної взаємодії.

Ключові слова: іноземний студент, адаптація, алгоритм дій, прогностична функція, соціально-педагогічний супровід, множина прогнозування, проєктувальна функція, тематичний етап супроводу особистості.

FUNCTIONS OF FORECASTING AND PROJECTING IN THE SYSTEM OF FOREIGN STUDENTS' SOCIAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT

Panasenko Ellina, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Practical Psychology Department, State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University».

ORCID: 0000-0002-6787-0129

E-mail: ellinapanasenko@ukr.net

Slutskiy Yaroslav, PhD in Pedagogical Sciences, Lecturer of the Cycle Commission of Humanitarian Disciplines, Donbas State College of Technology and Management.

ORCID: 0000-0002-5328-7274

E-mail: yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

The article presents the theoretical characteristics of the strategic functions of the system of foreign student's social and pedagogical support, namely, the prognostic and the project functions. The features of forecasting during the adaptation process are considered, which are in the consideration of the entire spectrum of probable actions and potential problem situations. This will allow to find a solution during the preparatory stage, to form the appropriate skills, to overcome them and carry out the practical activity more effectively in future. Thus, the prognostic function plays an important role in the system of foreign students' socio-pedagogical support, allowing them to make prognostic activities

both the potential events that will occur when performing an action and the consequences of choosing a particular approach or cultural pattern when communicating with a representative of another country and culture. Adaptive activity is not only about the formation of the necessary skills to be able to interact with representatives of other culture and to conduct an effective academic process. But this kind of activity can be carried out only as a result of achieving the goals set by the projective function. The features of which are: to formulate the purpose of the whole adaptation process, that will move to the next stages of socio-pedagogical support projecting; to have a goal that allows you to find and approve the tools that must be used in the adaptation process; to build a sequence of actions that will help to achieve the goal, that provides the selection of stages; to take into account the importance of evaluating the results that will be formed during the adaptation activity to determine the level of development of knowledge and skills of a foreign student, to determine the need for additional training or retraining. All these components allow us to talk about the necessity to build a model by the foreign student and consultant, which will demonstrate the sequence of actions aimed at projecting adaptation activities. This kind of model will allow to formulate the stages of the preparatory process, including the development of an adaptation program.

Keywords: *foreign student, adaptation, algorithm of actions, prognostic function, socio-pedagogical support, modeling, multiple forecasting, projective function, thematic stage of personality support.*

Збільшення кількості іноземних студентів у процесі інтернаціоналізації вищої освіти ставить питання щодо ефективності адаптаційних заходів, які повинні сприяти повнішому впровадженню нової особистості іноземного студента у соціокультурний простір країни перебування. Слід зазначити, що адаптація вимагає виконання певного алгоритму дій як безпосередньо студента, так і консультанта навчального закладу або центру підтримки іноземних студентів, у зв'язку з тим, що, тільки маючи знання послідовності виконання міжособистісної взаємодії, можливо провести ефективний комунікаційний контакт з опонентом. В іншому випадку іноземний студент не зможе швидко виконати вибудовування міжкультурної лінії, тобто якісно спілкуватися з представниками інших соціокультурних груп.

У контексті приєднання України до європейського та глобального освітнього простору перед вітчизняними закладами вищої освіти також постає питання підвищення ефективності адаптації іноземних студентів, які проходять навчання в Україні, з огляду на досвід інших країн. Одним з елементів такого досвіду є дослідження функцій соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів.

Дослідження вчених щодо адаптації іноземних здобувачів вищої освіти можна розглядати з різних боків. Однак при вивченні поставленого нами питання найбільш важливими є наукові пошуки, присвячені адаптаційним проблемам, які можуть бути вирішені або через які застосовуються функції соціально-педагогічного супроводу, що мають на меті формування в особистості навичок до проведення і вибудовування послідовності своєї міжкультурної діяльності. У зв'язку з цим, важливим є дослідження Т. Імаї та А. Імаї [17], метою якого було вивчення негативного впливу упереджень при вибудовуванні комунікаційної взаємодії. Міжетнічні упередження можуть бути подолані тільки при правильній послідовності вибудовування своєї поведінки та виконанні пояснювальних заходів, які продемонструють опонентам помилковість їх культурно спрямованих переконань.

Навіть більше – упередження, що не піддаються виправленню, призводять до мікроагресії між іноземними здобувачами вищої освіти та студентами країни, що їх приймає (Х. Йео, Р. Менденхальт, С. Гарвуд, М. Хант [20]). Особливо важливим є формування навичок прогнозування та алгоритмізації власних дій для здобувачів вищої

освіти першого курсу навчання (К. Фріман, М. Лі [16]), у зв'язку з тим, що саме на цьому етапі найбільш негативно проявляється культурний шок і проблеми, пов'язані із взаємодією з представниками інших культурних груп.

Необхідно зазначити, що іноземні здобувачі вищої освіти не здатні загалом самостійно сформулювати зазначені якості, що призводить до розуміння важливості структурного та інфраструктурного розвитку Центрів підтримки здобувачів вищої освіти (Н. Мартиросян, Р. Бустаманте, П. Саксон [18]), а також професійного самовдосконалення консультантів (Т. Шальке, Х. Коркоран, Б. Магі [19]).

Метою статті є теоретичне дослідження сутнісного функціонала прогнозування та проєктування у процесі соціально-педагогічного супроводу іноземного студента.

При проведенні соціально-педагогічного супроводу необхідний додатковий аналіз результатів, отриманих у процесі діагностичної діяльності. Такого роду інформація здатна продемонструвати перспективу і, власне, необхідність посилення адаптаційних дій у разі, якщо інтеграція іноземного здобувача вищої освіти проходить у недостатньому темпі. Таким чином, важливою функцією супроводу є *прогностична*, основна мета якої – моделювання результатів, що будуть досягнуті в умовах проведення поточної діяльності [9; 10; 11, с. 9; 12]. Якщо отримані дані щодо результатів не мають позитивної кон'юнктури, необхідно внести зміни у підготовчий процес, що підвищить імовірність ефективності соціально-педагогічного супроводу. Однак необхідно розуміти, що такого роду діагностичні дії можуть мати лише теоретичний характер, на відміну від, наприклад, діагностичної функції, що більшою мірою спрямована на отримання необхідних результатів практичним шляхом. Тому, досліджуючи прогностичну функцію як здебільшого теоретичну, ми можемо говорити про таке явище, як прогнозування, яке і є способом моделювання майбутньої побудови того чи іншого необхідного для розгляду елемента, що дозволить виявити правильність або помилковість діяльності адаптаційного характеру, яка проводиться у конкретний момент. При такому розумінні прогнозування цікавим є твердження Н. Коломінського, згідно з яким прогнозування можна визначити як «виявлення вищої форми випереджаючого відображення в процесі мислення як передбачення очікуваного майбутнього на основі урахування динаміки прогнозованого явища» [7, с. 17]. Тож прогностична функція дозволяє продемонструвати той результат, який існуватиме при збереженні наявного адаптаційного порядку. Це дозволяє простежити те, які проблеми можуть бути актуальними та з якими труднощами може зіткнутися іноземний здобувач вищої освіти, що дасть змогу вжити певних заходів для їх запобігання в майбутньому. Отже, при використанні прогностичної функції одержувані відомості мають особливість випереджати прояви, що стали показниками таких відомостей, тобто бути спрогнозованими. Як вказує Н. Коломінський, основним процесом прогнозування є саме процес мислення, тобто теоретичне, а не практичне моделювання майбутніх результатів тих аспектів, що піддаються такого роду моделюванню. Природно, що ефективність означеного аналізу може мати певний рівень похибки, яку можна виправити, застосувавши багаторазове прогнозування необхідного аспекту, у результаті чого моделюванню піддається одна ситуація, однак подальший її розвиток може мати різні відгалуження, тобто спрямованості, кожна з яких матиме визначальний вплив на зміну кінцевого результату. Тому важливо застосування множинного прогнозування, коли якщо не всі, то найбільш імовірні напрями, а значить і кінцеві

результати будуть розглянуті.

Також, крім розгалуженості, що міститься у структурі прогнозування, необхідно враховувати динаміку, яка безпосередньо впливає на очікуваний результат. Так, уповільнення динаміки якої-небудь дії інколи призводить до вибору іноземним здобувачем вищої освіти іншого напрямку адаптаційного шляху, що також може безпосередньо вплинути на результат. Тому важливо враховувати всі особливості при прогнозуванні – тільки в такому випадку можна говорити про достатній рівень ефективності прогностичної функції.

Однак важливо розуміти, що діагностика лише надає інформацію, яка згодом може бути використана у подальших аналітичних діях. Щодо прогностичної функції, то з її допомогою можливо визначити необхідність внесення корективів до адаптаційного процесу і, що найголовніше, розглянути можливі варіанти практичного виконання такого роду коригування.

Крім того, проводячи прогнозування свого адаптаційного процесу, іноземний здобувач вищої освіти отримує навички прогностичної компетентності, яка може бути використана у майбутній професійній діяльності. Отже, прогностична функція безпосередньо впливає на професіоналізм особистості. Так, І. Блохіна зазначає, що «прогностичні здібності визначають успішність та результативність професійної діяльності особистості, її ефективність у сфері міжособистісної взаємодії» [1, с. 28]. Таким чином, прогнозування безпосередньо пов'язано з успішним виконанням поставленого завдання, зокрема у межах міжособистісного та міжкультурного контакту, який вимагає прогнозування, що надасть можливість найбільш точного вибору потрібного культурного шаблону.

При застосуванні прогностичної функції важливо розуміти, що ця здатність особистості є необхідною складовою її професіоналізму, але вона не має перспектив при спонтанному використанні. Загалом можна говорити про те, що відсутність підготовчого етапу при прогнозуванні не принесе очікуваного кінцевого результату. З цим погоджується і Б. Гершунський, який зазначає, що «освітньо-педагогічне прогнозування, як і будь-який інший вид прогнозування, – це не спонтанний процес передбачення майбутнього ..., а спеціально організована система наукового дослідження, спрямована на отримання випереджальної інформації щодо перспектив розвитку освітньо-педагогічних об'єктів з метою формування політики та стратегії у сфері освіти та прийняття оптимальних рішень в даній сфері» [3, с. 241]. Отже, при спонтанній міжособистісній взаємодії не є можливим проведення прогнозування безпосередньо, особливо якщо опонентом є представник іншої культури, поведінкові норми та принципи якого мають суттєві відмінності. Тому прогностична функція містить у собі ряд підготовчих дій, спрямованих на вибудовування бази для прогнозу. Перш за все, необхідно отримати інформацію про співрозмовника, яка може надати дані про країну, з якої прибула особистість (на основі чого необхідно вибудовувати уявлення про ту чи іншу культуру), її коротку біографію (цю інформацію можна отримати або безпосередньо у співрозмовника, або ж від інших осіб), а також умовності її поведінки (що визначається при безпосередньому контакті). Отже, ми бачимо, що означені умови не дають можливості використання прогностичної функції у спонтанному варіанті, тому що необхідна для прогнозування інформація може бути отримана тільки при одному або декількох безпосередніх комунікаційних контактах.

Тому прогнозування характеризується як підготовлений процес, коли іноземний студент має достатньо інформації про свого опонента (яким може бути як інший здобувач вищої освіти (місцевий або представник іншої країни), так і представник місцевої громади, викладач тощо), що дозволяє провести прогнозування, яке продемонструє ймовірні розвитки подій у потрібному напрямку (що може вміщувати прогнозування успішності подальших комунікацій, ефективності спільної діяльності тощо).

Тож прогностична функція виконує важливу роль у системі соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, дозволяючи їм виконувати прогнозування як потенційних подій, що відбудуться при виконанні тієї чи іншої дії, так і наслідків вибору конкретного підходу або культурного шаблону при спілкуванні з представником іншої країни та культури. Однак важливо розуміти, що прогноз повинен вибудовуватися не на одному варіанті ймовірної події, така діяльність повинна пропонувати безліч варіантів подальшого розвитку міжособистісної взаємодії, що дозволить виявити потенційні проблеми та знайти можливості їх вирішення до початку безпосереднього практичного прояву.

Важливо також зазначити, що не завжди прогноз може надати шлях вирішення тієї чи іншої проблеми, що виникає під час соціально-педагогічного супроводу. Залежно від складності проблеми, що виникла, або при відсутності достатнього досвіду та інформації для проведення повноцінного прогностичного процесу, можливе отримання всього лише стратегії, що надасть допомогу в подоланні проблемної ситуації або плану подальшої взаємодії з представником іншої культури [15, с. 616]. Проте навіть у такому випадку прогнозування призведе до надання допоміжних інструментів для здійснення якіснішого інтеграційного процесу.

Своєю чергою варто зазначити, що адаптаційна діяльність полягає не тільки у формуванні необхідних навичок для можливості взаємодії з представниками іншої культури та проведення ефективного академічного процесу. Така діяльність може проводитися тільки за результатами досягнення цілей, поставлених *проектувальною функцією*, особливості якої полягають у тому, що необхідно:

1. Сформулювати мету всього адаптаційного процесу, що дозволить перейти до наступних етапів проектування соціально-педагогічної підтримки [2; 4; 5]. Іноземний здобувач вищої освіти, спільно з консультантом, повинні прийти до визначення конкретної мети, яка повинна бути досягнута за результатами академічної та соціальної адаптації;

2. Мати наявність мети, що дає можливість пошуку та утвердження засобів, які мають бути використані в процесі адаптації. Однак способи досягнення мети повинні враховувати умови, у яких відбуватиметься супровід (зокрема, рівень теоретичних та практичних знань студента в питаннях міжкультурної взаємодії, знання мови країни, що приймає, тощо). Ці аспекти важливі, оскільки наявність або відсутність певних навичок у здобувачів вищої освіти безпосередньо впливає на тривалість підготовчих заходів, встановлюваних у процесі проектування, а також на саму форму підтримки, з більшою або меншою кількістю практичного закріплення сформованих навичок, тому що у разі наявності достатнього рівня міжкультурної компетентності більш актуально приділити увагу теоретичним аспектам, які сприятимуть розширенню інформаційних знань, а також строки, що встановлені для завершення адаптаційного процесу (кількість

часу відіграє важливу роль попри те, що адаптація передбачає використання тривалого часового відрізка. Так, у разі, якщо адаптація займає занадто багато часу, академічна та соціальна діяльність особистості може піддатися негативному впливу, у зв'язку з нездатністю проведення якісної міжкультурної взаємодії, що поставить питання про доцільність соціально-педагогічного супроводу, якщо цей процес не сприяє ефективній діяльності студента. Таким чином, часові рамки є необхідним компонентом, який повинен враховуватися у проєктуванні, що вимагає досягнення поставленої мети у встановлених рамках, тривалість яких дозволить не порушити академічний процес та соціальну діяльність особистості);

3. Вибудувати послідовність дій, які сприятимуть досягненню мети, що передбачає виділення етапів. Однак важливо розуміти, що такого роду розмежування діяльності повинно мати під собою певну основу. Так, етапи мають бути приблизно однаковими за змістом та тривалістю. Природно, що соціально-педагогічна підтримка не може бути розділеною на чітко виражені однакові етапи. Проте необхідно зробити спроби створення однаковості, щоб усі тематичні етапи супроводу не мали видимих відмінностей у своїй тривалості. Ще однією важливою особливістю є необхідність дотримання послідовності у межах етапів проєктування адаптаційної діяльності. У випадку, якщо початкові етапи передбачають діяльність, що повинна бути виконана наприкінці адаптації, а останні етапи передбачають ознайомлення з особливостями міжкультурної взаємодії в теоретичному плані, ефективність такого проєктування матиме низький рівень, що безпосередньо вплине на сам процес соціально-педагогічної підтримки. Таким чином, необхідно вибудувати етапи в чіткій послідовності представленого в них матеріалу, що буде запобігати практичному формуванню навичок до теоретичного з ними ознайомлення;

4. Враховувати важливість оцінювання [8] тих результатів, які будуть формуватися при адаптаційній діяльності для визначення рівня розвиненості знань та умінь іноземного студента [14, с. 18], з'ясування «необхідності у додатковому навчанні або “перенавчанні”» [6, с. 13], надання студенту інформації про ті адаптаційні напрямки, що вимагають додаткового вдосконалення [13, с. 7]. Тому у межах проєктування важливо визначити параметри, що будуть використані при оцінюванні результатів іноземних здобувачів вищої освіти, різновиди яких можуть бути представлені додатковими кредитними балами, що мотивують та можуть бути додані до академічного рейтингу.

Усі наведені компоненти дозволяють говорити про необхідність вибудовування з боку іноземного студента та консультанта моделі, яка буде демонструвати послідовність дій, спрямованих на проєктування адаптаційної діяльності, та дозволить сформулювати етапи підготовчого процесу, зокрема що стосуються розробки адаптаційної програми.

Отже, прогнозування та проєктування своєї діяльності всередині нового соціокультурного простору є необхідною умовою ефективності виконання міжособистісної взаємодії між іноземним здобувачем вищої освіти та представниками інших культурних груп. У період адаптаційного процесу прогностична функція слугує показником імовірних дій помилкового характеру, які негативно позначаються на академічній і соціальній діяльності іноземного студента. У зв'язку з цим, уявні операції з прогнозування дозволяють провести аналіз потенційної ситуації і створити модель

свої поведінки для конкретних умов. Згодом адаптацію можна вважати успішною, якщо кількість такого роду ситуаційних шаблонів буде достатня іноземному здобувачу вищої освіти для перебування і навчання в новій країні.

Проте процес побудови та засвоєння моделей неможливий без здатності вибудовування ефективної послідовності своїх дій, що свідчить про тісний взаємозв'язок прогностичної функції з проєктувальною, тому що вона сприяє формулюванню кінцевої мети, яка повинна бути досягнута, та конструювання пов'язаної послідовності логічних й аналітичних дій.

Подальше вивчення функціоналу соціально-педагогічного супроводу іноземного студента повинно бути присвячено характеристиці інших функцій, що мають стратегічне значення, а також розгляду практичних завдань, що можуть застосовуватись для розвитку різних функцій міжособистісної взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блохіна І. Роль прогностичних здібностей у професійній діяльності управлінців навчальними закладами. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2016. Вип. 2. С. 24–29.
2. Геращенко Н. О. Особливості формування цілей у проєктах соціального. *Управління проєктами та розвиток виробництва*. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. № 1 (33). С. 47–51.
3. Гершунський Б. С. Філософія освіти для ХХІ століття. Москва, 2002. 508 с.
4. Запара Л. Сутність та необхідність стратегічного планування. *Агросвіт*. 2010. № 24. С. 36–39.
5. Зелль А. Дослідження зв'язку стратегічного і тактичного планування. *Журнал європейської економіки*. 2006. № 4. С. 464–480.
6. Канівець Т. М. Основи педагогічного оцінювання. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. 102 с.
7. Коломійський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту. Київ: МАУП, 1996. 176 с.
8. Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2013. № 6. С. 45–57.
9. Потапова М. Г. Развитие прогностических способностей как условие профессионального самоопределения личности в юношеском возрасте: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.13. Ставрополь, 2006. 21 с.
10. Регуш Л. А. Психология прогнозирования: успехи в познании будущего. Санкт-Петербург: Речь, 2003. 352 с.
11. Соціологія: навч. посіб. / редкол.: А. М. Маковецький (голова) та ін. Чернівці: Рута 2008. 12 с.
12. Тригуб І. Сутність та функції соціології освіти. *Педагогічний процес: теорія та практика*. 2013. № 1. С. 176–183.
13. Шакиров Р. Х., Буркитова А. А., Дудкина О. И. Оценивание учебных достижений учащихся. Методическое руководство. Бишкек: Билим, 2012. 80 с.
14. Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навч.-метод. посіб. Івано Франківськ: ЛілеяНВ, 2014. 136 с.
15. Benford R. Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annual Review of Sociology*. 2000. Vol. 26. P. 611–639.
16. Freeman K., Li M. «We are a ghost in the class»: First Year International Students' Experiences in the Global Contact Zone. *Journal of International Student*. 2019. Vol. 9. Issue 1. P. 19–38. DOI: 10.32674/jis.v9i1.270
17. Imai T., Imai A. Cross-Ethnic Self-Disclosure Buffering Negative Impacts of Prejudice on International Students' Psychological and Social Well-Being. *Journal of International Student*. 2019. Vol. 9. Issue 1. P. 66–83. DOI: 10.32674/jis.v9i1.279
18. Martirosyan N., Bustamante R., Saxon P. Academic and Social Support Services for International Students: Current Practices. *Journal of International Student*. 2019. Vol. 9. Issue 1. P. 172–191. DOI: 10.32674/jis.v9i1.275
19. Shalka T., Corcoran C., Magee B. Mentors that Matter: International Student Leadership Development and

- Mentor Roles. *Journal of International Student*. 2019. Vol. 9. Issue 1. P. 97–110. DOI: 10.32674/jis.v9i1.261
20. Yeo H. J. T., Mendenhall R., Harwood S., Hunt M. Asian International Student and Asian American Student: Mistaken Identity and Racial Microaggressions. *Journal of International Student*. 2019. Vol. 9. Issue 1. P. 39–65. DOI: 10.32674/jis.v9i1.278

REFERENCES

1. Blokhina, I. (2016). Rol prognostychnykh zdbnostei u profesiinii diialnosti upravlintsiv navchalnymy zakladamy. *Visnyk NTUU "KPI". Filosofiia. Psykholohiia. Pedahohika – Visnyk of National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute" Philosophy. Psychology. Pedagogy*, 2, 24–29 [in Ukrainian].
2. Herashchenko, N. O. (2010). Osoblyvosti formuvannia tsilei u proektakh sotsialnoho. *Upravlinnia proektamy ta Rozvytok vyrobnytstva – Project management and development of production*, 1 (33), 47–51 [in Ukrainian].
3. Gershunskiy, B. S. (2002). Filosofiya obrazovaniya dlya XXI veka. Moscow [in Russian].
4. Zapara, L. (2010). Sutnist ta neobkhdnist stratehichnoho planuvannia. *Ahrosvit*, 24, 36–39 [in Ukrainian].
5. Zell, A. (2006). Doslidzhennia zviazku stratehichnoho i taktychnoho planuvannia. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky – journal of European Economy*, 4, 464–480 [in Ukrainian].
6. Kanivets, T. M. (2012). Osnovy pedahohichnoho otsiniuvannia. Nizhyn: Vydavets PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].
7. Kolomynskiy, N. L. (1996). Psykholohiia pedahohichnoho menedzhmentu. Kyiv: MAUP [in Ukrainian].
8. Morze, N. V., Barna, O. V., Vember, V. P. (2013). Formuvalne otsiniuvannia: vid teorii do praktyky. *Informatyka ta informatsiini tekhnologii v navchalnykh zakladakh – Informatics and information technologies in educational institutions*, 6, 45–57 [in Ukrainian].
9. Potapova, M. G. (2006). Razvitie prognosticheskikh sposobnostey kak uslovie professionalnogo samoopredeleniya lichnosti v yunosheskom vozraste. *Extended abstract of candidate's thesis*. Stavropol [in Russian].
10. Regush, L. A. (2003). Psihologiya prognozirovaniya: uspehi v poznanii budushhego. Saint-Petersburg: Rech' [in Russian].
11. Sotsiolohiia. (2008). A. M. Makovetskyi (Ed.) et al. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
12. Tryhub, I. (2013). Sutnist ta funktsii sotsiolohii osvity. *Pedahohichniy protses: teoriia ta praktyka – Pedagogical Process: theory and practice*, 1, 176–183 [in Ukrainian].
13. Shakirov, R. H., Burkitova, A. A., Dudkina, O. I. (2012). Ocenivanie uchebnyh dostizheniy uchashchih. Bishkek: Bilim [in Russian].
14. Shcherbak, O. I., Sofii, N. Z., Bovysh, B. Yu. (2014). Teoriia i praktyka otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen. Ivano-Frankivsk: LileyaNV [in Ukrainian].
15. Benford, R. (2000). Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annual Review of Sociology*, 26, 611–639 [in English].
16. Freeman, K., Li, M. (2019). "We are a ghost in the class": First Year International Students' Experiences in the Global Contact Zone. *Journal of International Student*, 9, 1, 19–38 [in English].
17. Imai, T., Imai, A. (2019). Cross-Ethnic Self-Disclosure Buffering Negative Impacts of Prejudice on International Students' Psychological and Social Well-Being. *Journal of International Student*, 9, 1, 66–83 [in English].
18. Martirosyan, N., Bustamante, R., Saxon, P. (2019). Academic and Social Support Services for International Students: Current Practices. *Journal of International Student*, 9, 1, 172–191 [in English].
19. Shalka, T., Corcoran, C., Magee, B. (2019). Mentors that Matter: International Student Leadership Development and Mentor Roles. *Journal of International Student*, 9, 1, 97–110 [in English].
20. Yeo, H. J. T., Mendenhall, R., Harwood, S., Hunt, M. (2019). Asian International Student and Asian American Student: Mistaken Identity and Racial Microaggressions. *Journal of International Student*, 9, 1, 39–65 [in English].